

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/biogramy/14928,Andrzejewski-Jerzy.html>
2022-07-02, 12:21

Andrzejewski Jerzy

Jerzy Andrzejewski, ur. 19 VIII 1909 w Warszawie, zm. 20 IV 1983 tamże. 1927-1931 student Uniwersytetu Warszawskiego, Wydział Filologii Polskiej.

W 1932 debiut prozatorski na łamach dziennika „ABC”. 1935-1937 recenzent teatralny „ABC”, 1935-1938 kierownik działu literackiego w tygodniku „Prosto z Mostu”, gdzie opublikował tom opowiadań "Drogi nieuniknione" (1936). Od 1936 członek ZLP. W 1938 pierwsza powieść "Ład serca" (pierwodruk w 1937 na łamach „Prosto z Mostu”). W okresie okupacji niemieckiej pracownik Delegatury Rządu na Kraj, opiekował się twórcami; uczestnik życia literackiego podziemnej Warszawy, prezentował opowiadania okupacyjne na tajnych wieczorach autorskich, przygotowywał (z Czesławem Miłoszem i Jerzym Zagórskim) antologię poezji "Pieśń niepodległa" (Oficyna Polska, 1942). 1945-1949 współpracownik „Odrodzenia” i „Kuźnicy”. Od 1948 w Komitecie Obrońców Pokoju i TPPR. Sławę przyniosła mu powieść "Popiół i diament" (Czytelnik, 1948), sfilmowana (współautor scenariusza) w 1958 przez Andrzeja Wajdę, później oceniana jako kontrowersyjna (także z powodu wstąpienia J. Andrzejewskiego do PZPR w 1950 i czynnego zaangażowania się w propagowanie komunizmu i socrealizmu). 1945-1948 prezes Oddziału ZLP w Krakowie, 1949-1952 w Szczecinie, 1956-1957 w Warszawie. 1952-1957 poseł na Sejm PRL. 1952-1954 redaktor nacz. „Przeglądu Kulturalnego”, 1955-1956 członek redakcji „Twórczości”, 1955-1962 współpracownik „Nowej Kultury”. Po 1956 coraz bardziej krytyczny wobec komunizmu, w 1957 wystąpił z PZPR w proteście przeciwko zablokowaniu przez władze wydawania pisma „Europa”, którego miał być redaktorem nacz. W III 1964 sygnatariusz Listu 34 przeciwko polityce kulturalnej państwa, cenzurze i ograniczeniom w przydziale papieru na druk książek i czasopism. 29 II 1968 na nadzwyczajnym zebraniu Oddziału Warszawskiego ZLP

Miejsce urodzenia Warszawa

Data urodzenia 19-08-1909

Miejsce śmierci Warszawa

Data śmierci 20-04-1983

zaprotestował przeciwko polityce kulturalnej PZPR, 6 III 1968 sygnatariusz Listu pisarzy do rektora UW w obronie studentów uczestników manifestacji. W VIII 1968 potępił agresję państw Układu Warszawskiego na Czechosłowację; objęty zakazem druku, publikował w paryskiej „Kulturze”. Od 1969 członek polskiego Pen Clubu. 1972-1979 członek w redakcji „Literatury”. W X 1971 sygnatariusz Apelu do ministra spraw wewnętrznych o złagodzenie wyroków członkom organizacji Ruch. W 1973 członek jury (m.in. z Jackiem Bocheńskim, Jerzym Ficowskim, Józefem Henem i Zbigniewem Herbertem) pierwszej w PRL niezależnej nagrody literackiej. 31 I 1976 główny inicjator Listu 101 do Sejmu PRL przeciwko planowanym zmianom w Konstytucji; w VIII 1976 autor Listu otwartego "Do prześladowanych uczestników robotniczego protestu". 23 IX 1976 współzałożyciel KOR, uczestnik akcji KOR. 1977-1981 członek redakcji niezależnego pisma literackiego „Zapis”. W 1978 poparł protesty w obronie aresztowanego działacza WZZ Błażeja Wyszowskiego. W 1979 ukazała się nakładem niezależnego wydawnictwa NOWa jego ostatnia powieść "Miazga", niedopuszczona do druku w oficjalnych wydawnictwach.

W 1980 autor Listu do Prokuratury Generalnej w obronie aresztowanego szefa NOWej Mirosława Chojeckiego. We IX 1981 gość I KZD.

Autor zbiorów opowiadań i powieści: "Ciemności kryją ziemię" (PIW, 1957), "Bramy raju" (PIW, 1960), "Idzie skacząc po górach" (PIW, 1963).

Laureat Nagrody Młodych Polskiej Akademii Literatury (1939), Miasta Krakowa (1946), tygodnika „Odrodzenie” (1948), nowojorskiej Fundacji Jurzykowskiego (1968), odznaczony Orderem Sztandaru Pracy I klasy (1950), pośmiertnie Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (2006).

Do 1983 rozpracowywany przez Wydz. III/IV Dep. III MSW, m.in. 1976-1981 w ramach SOR Gracze.

Krzysztof Biernacki

[Region Mazowsze, Warszawa](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)